פרק 1

בפרק זה 22 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק שלושה סוגי שאלות: השלמת משפטים, ניסוח מחדש והבנת הנקרא.

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן **הטוב ביותר**, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

1. רובנו משתמשים במחשב _____ פעם ביום.

(1) אחרי
(2) כל
(3) אף
(4) לפחות

2. יש _____ את מספר הטלפון אצל המזכירה.

(1) בֵּירור
(2) לברר
(3) ברירה
(4) להתברר

3. לא ידעתי _____ אגיע בזמן להצגה.

(1) אם
(2) שמא
(3) למה
(4) אילו

4. איך הוא מצליח _____ את כל המשימות במהירות כזאת?

(1) להחליט
(2) למלא
(3) להסתיים
(4) להיערך

■ המשיכו לעמוד הבא

5. יש למנוע _____ להשתלט על הרכוש.

(1) עליו
(2) ממנו
(3) לפניו
(4) אצלו

6. הם ניצבו _____ אתגר חדש.

(1) בפני
(2) על פני
(3) מפני
(4) כלפי

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא **הדומה ביותר** למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

7. בסיום השיחה הודיתי לו.

(1) מסרתי לו הודעה בסוף השיחה.
(2) כשסיימנו לשוחח אמרתי לו מילות תודה.
(3) הודעתי לו שהשיחה הסתיימה.
(4) בסיום השיחה התוודיתי לפניו.

8. המסקנה שלה חד-משמעית.

(1) המסקנה שלה מחייבת החלטה חשובה.
(2) כולם יחד שמעו את מסקנתה.
(3) היא אינה יכולה להסיק יותר ממסקנה אחת.
(4) למסקנתה משמעות אחת בלבד.

9. למרות תנאי המסלול הקשים השיג האצן תוצאות טובות.

(1) התוצאות שהשיג האצן היו טובות, כי תנאי המסלול היו קשים.
(2) תנאי המסלול הקשים שיפרו את הישגי האצן.
(3) האצן השיג תוצאות טובות אף שתנאי המסלול היו קשים.
(4) בשל תנאי המסלול הקשים לא השיג האצן תוצאות טובות.

10. הילדה הקטנה מפליאה לנגן בכינור.

(1) מפתיע שהילדה הקטנה יודעת לנגן בכינור.
(2) הילדה הקטנה לומדת לנגן בכינור.
(3) נפלא שיש לילדה הקטנה כינור.
(4) הילדה הקטנה מנגנת נהדר בכינור.

11. יש להתאזר בסבלות.

(1) יש לחכות כדי לקבל עזרה.
(2) צריך להתאפק ולהמתין.
(3) חשוב להימנע מלגרום סבל לאחר.
(4) אין בררה אלא לסבול בשקט.

12. נשף הריקודים ייערך בחג פורים.

(1) בחג הפורים עורכים נשפי ריקודים.
(2) בנשף הריקודים יציינו את חג הפורים.
(3) בנשף הריקודים ניערך לחג הפורים.
(4) בחג הפורים יהיה נשף ריקודים.

המשיכו לעמוד הבא

הבנת הנקרא

לפניכם שני קטעים ובסוף כל אחד מהם שאלות. קראו כל קטע בעיון וענו על השאלות שאחריו.

קטע I

(1) לא רק האדם בונה בתים לגור בהם. גם בטבע יש בעלי חיים הבונים מִבְנים לצורכי מגורים, ציד, אגירת מזון וגידול צאצאים. אצל חרקים החיים במושבות הגיעה מיומנות הבנייה לידי שלמות, ומערכות הקינים שהם בונים מורכבות מאוד. דבורים וצרעות למשל בונות מבנים מורכבים ומושלמים מחומרי בנייה שהן מְעַבְּדות בעצמן.

(5) דבורת הדבש אינה צריכה לחפש חומרים שישמשו אותה לבניית הכוורת. את חומר הבנייה, הדוֹנַג, היא מייצרת בגופה ומפרישה דרך נְקָבים זעירים בבטנה. את החומר שהפרישה היא אוספת ברגליה, לועסת בפיה עד שנעשה רך וגמיש, ואז בונה ממנו תאים בעלי שישה דפנות דקים. במקצת התאים הדבורה מטילה ביצים, ומהן יבקעו זחלים ויתפתח דור חדש של דבורים. תאים אחרים משמשים לאחסון הדבש שהדבורה מייצרת מאבקה ומצוף של פרחים. הדבש הוא המזון העיקרי של הזחלים,
(10) ולדבורים בוגרות הוא משמש מזון בעיקר בעונה הקרה.

לעומת דבורת הדבש, צרעת הפֶּלֶך, צרעה קטנה ועדינה, מחפשת את החומרים לבניית הקו שלה בסביבתה. היא מוצאת גבעולי צמחים, חותכת אותם בפיה, מערבבת ברוק ולועסת אותם. מהתערובת הדביקה שנוצרת, הדוֹמָה לחומר שבני אדם מכינים ממנו נייר וקרטון, היא בונה תאים משושים, ובכל תא היא מטילה ביצה אחת. אפשר לומר שצרעת הפלך ידעה "להכין נייר" זמן רב
(15) לפני שידע זאת האדם, עוד בזמן שהאדם גר במערות ולא ידע קרוא וכתוב. הקַדָּרית, צרעה קטנה הדומה לצרעת הפלך, בונה תאים מבוץ שהיא מכינה בפיה מאדמה ומֵרוק. בכל פעם היא בונה תא אחד שצורתו כד עגול וקירותיו עבים ואת התאים שבנתה היא מצמידה זה לזה.

המבנים שבונים בעלי חיים בני אותו מין, דומים דמיון מופלא זה לזה, ואילו הבתים שבונים בני האדם עשויים ממגוון גדול של חומרים והם בעלי צורות שונות. ידע על תהליכי הבנייה אצל
(20) בעלי החיים אִפשָר, לא אחת, לאדריכלים למצוא פתרונות מקוריים למבנים שהם מתכננים. אך נדרשו לאדם דורות רבים כדי להשיג מיומנויות בנייה הקרובות ברמתן לרמת הבנייה הייחודית והמתוחכמת של כמה ממיני בעלי החיים בטבע.

השאלות

13. מה **לא** נאמר בפִּסקה הראשונה, בנוגע לדבורים וצרעות?

(1) דבורים וצרעות הן חרקים החיים במושבות
(2) דבורים וצרעות מעבדות בעצמן את חומרי הבניין
(3) דבורים וצרעות בונות מבנים מושלמים
(4) דבורים וצרעות בונות מבנים הדומים למבנים שבונים בני האדם

14. בשורה 8 כתוב: "ומהן יבקעו זחלים ויתפתח דור חדש של דבורים".
לְמה הכוונה במילה **מהן**?

(1) לכוורת הדבורים
(2) לביצים שהוטלו
(3) לטיפות הצוף
(4) לדבורי הדבש

15. איזה חומר אינו משמש את צרעת הפלך או את הקדרית לבניית הקנים שלהן?

(1) אדמה
(2) גבעולי צמחים
(3) דונג
(4) רוק

16. לפי הפִּסקה השלישית, מי היה הראשון שידע "להכין נייר"?

(1) האדם
(2) דבורות הדבש
(3) צרעת הפלך
(4) הקדרית

17. לפי הפִּסקה האחרונה, בני האדם בונים בתים _____ ואילו המבנים שבונים בעלי החיים מאותו המין _____.

(1) בעלי צורות שונות / שונים זה מזה
(2) בעלי צורות שונות / דומים זה לזה
(3) אחידים / שונים זה מזה
(4) אחידים / דומים זה לזה

המשיכו לעמוד הבא

קטע II

(1) המילה גְרָפיטי מקורה במילה היוונית גְרָפַאין, שפירושה: לכתוב. הגרפיטי - כתיבה וציור על קירות או על בתים, בעיקר ברחובות הערים - הוא תופעה הנצפית בכל רחבי העולם. תופעה זו אפיינה את החברה האנושית מאז ימי קדם ביוון העתיקה ובאימפריה הרומית, ויש הרואים את ראשיתו של הגרפיטי כבר בציורי המערות.

(5) הגרפיטי משמש להבעת הצהרות פוליטיות וחברתיות, הצהרות אהבה או עלבונות, אבל בראש ובראשונה הגרפיטי הוא כלי לביטוי עצמי, לחיפוש הכרה וייחודיות ולהפצת מסר לאנשים רבים שייחשפו לכתוב או למצויר. פעמים רבות משמש הגרפיטי להבעת מחאה. דוגמה בולטת לאמן העושה בגרפיטי שימוש כזה הוא האמן הלונדוני בַּנְקְסי, אשר מתמחה בציור גרפיטי אמנותי בעל מסר פוליטי תוך כדי שימוש באירוניה.

(10) הגריפי המודרני, שנקרא גם "אמנות הרחוב", צמח בשנות השבעים של המאה הקודמת ברכבות התחתיות של ניו-יורק. משם הוא הופץ עד מהרה לכל רחבי העולם כשפה אומנותית, שלעתים מכערת את הסביבה אבל לעתים גם מייפה אותה. רק בשנות השמונים זכה הגרפיטי להכרה כסוג של אמנות, בעיקר בזכות עבודותיהם של האמנים קית' הָרינְג וז'אן מישל בַּסקיָאט. אמנים אלה, שהחלו את דרכם כציירי גרפיטי לא חוקיים, זכו להכרה ביכולותיהם והתקבלו בהדרגה כאמנים מהשורה
(15) הראשונה. עם התרחבות השימוש באינטרנט הפכה אמנות רחוב זו לתנועה כלל עולמית. אמנים מכל העולם מחליפים ביניהם 'סטיקרים' וירטואליים בדואר האלקטרוני וזוכים להכרה, להוקרה ולהפצה של יצירותיהם. שיאה של הכרה זו היה ב- 1991, בתערוכה גדולה במוזאון לאמנות מודרנית בניו-יורק שהעלתה את הגרפיטי מן הרחוב אל לב הממסד של האמנות הגבוהה.

אף שהגרפיטי זכה להכרה כאמנות, הוא אינו חוקי ועדיין נחשב בעיני רבים לוונדליזם. הסיבה לכך
(20) היא שהוא נעשה, בדרך כלל, על רכוש ציבורי ועל קירות של מבנים עירוניים ללא הסכמת בעלי הרכוש שעליו צוירו הכתובות. מתוך ההכרה בערך האמנותי של הגרפיטי הקצו הרשויות בערים רבות בעולם קירות מיוחדים למען אמני הגרפיטי, כדי לאפשר להם לעסוק באמנותם מבלי שיעברו על החוק.

השאלות

18. מה נכון לפי הפסקה הראשונה?

(1) הגרפיטי שהיה נהוג בימי קדם קבע את אופיו של הגרפיטי
(2) הגרפיטי החל ככתיבה ולאחר מכן התפתח גם לציור
(3) אפשר לראות גרפיטי בארצות רבות בעולם
(4) כבר בציורי המערות נראו ציורים של קירות ובתים

19. לפי הפסקה השנייה, מה מהבאים **אינו** אחת ממטרות הגרפיטי?

(1) חיפוש הכרה וייחודיות
(2) חשיפת אנשים לאמנות הציור
(3) ביטוי עצמי
(4) העברת מסרים פוליטיים

---

20. לפי הפסקה השלישית, **אמנות הרחוב** היא כינוי -

(1) לעבודותיהם של קית' הרינג וז'אן מישל בסקיאט
(2) לגרפיטי מודרני
(3) לתערוכה שהתקיימה ב- 1991 במוזיאון לאמנות מודרנית
(4) לגרפיטי ברכבות התחתיות

---

21. לפי הפִסקה השלישית, האינטרנט -

(1) הפך הכי נפוץ בעולם בזכות הגרפיטי
(2) זכה להכרה בקרב אמני הגרפיטי
(3) העלה את הגרפיטי מן הרחוב אל לב הממסד של האמנות
(4) סייע להפיץ את הגרפיטי ברחבי העולם

---

22. מה הפתרון שהוצע בערים בעולם כדי לאפשר לאמני גרפיטי ביטוי חוקי?

(1) הצגת יצירות הגרפיטי בתערוכות בלבד
(2) מתן הכרה חוקית לציורי הגרפיטי
(3) אמני הגרפיטי יבקשו רשות מבעלי הרכוש שהם מתכוונים לצייר עליו
(4) קירות מיוחדים שרק עליהם יציירו אמני הגרפיטי

אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

דף ריק

פרק 2

בפרק זה 22 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק שלושה סוגי שאלות: השלמת משפטים, ניסוח מחדש והבנת הנקרא.

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן **הטוב ביותר**, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

1. הוא הציע ש _____ לסרט.

(1) ללכת
(2) נלך
(3) הלכנו
(4) הולכים

---

2. עליי לעשות הרבה דברים _____ חצי שעה.

(1) בתוך
(2) בעבור
(3) בסוף
(4) בזמן

---

3. הוא _____ את התקוות שתלו בי.

(1) מגשים
(2) מתגשם
(3) מוגשם
(4) מגושם

■ המשיכו לעמוד הבא

4. יש להשקיע _____ בחיפוש אחר מקום עבודה מתאים.

(1) רצון
(2) עייפות
(3) מאמץ
(4) ניסיון

---

5. רכיבה על אופניים שינתה את חייו, והן נעשו _____.

(1) קלות ונוחות
(2) קלים ונוחות
(3) קלות ונוחים
(4) קלים ונוחים

---

6. השכן הטיח _____ האשמות חריפות.

(1) לי
(2) בי
(3) ממני
(4) עליו

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא **הדומה ביותר** למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

7. **יש קשר מוכח בין יצירתיות לבין זיכרון.**

(1) יש ויכוח על השאלה אם אפשר לייצר זיכרון.
(2) לפי המחקרים, אדם יצירתי אינו נעזר בזיכרון.
(3) כבר הראו שזיכרון ויצירתיות תלויים זה בזה.
(4) התברר שיצירתיות אינה תורמת לזיכרון.

---

8. **מלחמת האזרחים היא תוצאה של המשבר הכלכלי.**

(1) מלחמת האזרחים גרמה למשבר הכלכלי.
(2) קודם פרצה מלחמת אזרחים, ואחר כך החל המשבר הכלכלי.
(3) בגלל המשבר הכלכלי פרצה מלחמת האזרחים.
(4) בזמן מלחמת האזרחים התגבר המשבר הכלכלי.

2

- -

9. היפנים מאמינים כי שתיית תה ירוק פעמים אחדות ביום לאורך שנים טובה לבריאות ומפחיתה את הסיכויים לחלות במחלות.

(1) היפנים מאמינים שאם רוצים לשמור על הבריאות ולחלות פחות, מומלץ לשתות תה ירוק כמה פעמים ביום לאורך שנים.
(2) היפנים חושבים כי שתייה של סוגים אחדים של תה ירוק כמה פעמים ביום מונעת מחלות הנמשכות לאורך שנים.
(3) יפנים השותים רק תה ירוק כל יום לאורך שנים בריאים יותר מאלה שאינם נוהגים כך.
(4) היפנים מציעים לבדוק אם אכן לשותים תה ירוק לאורך שנים סיכויים פחותים לחלות במחלות.

---

10. פקחי משרד החקלאות הציבו מלכודות כדי לדלל את אוכלוסיית המכרסמים באזור.

(1) כדי לצמצם את אוכלוסיית המכרסמים באזור, מנסים פקחי משרד החקלאות ללכוד מכרסמים.
(2) המכרסמים באזור מתרבים ללא פיקוח, ואין די בהצבת מלכודות כדי לצמצם את מספרם.
(3) משרד החקלאות הציב פקחים כדי לבדוק את מצב המלכודות שפוזרו באזור.
(4) בזמן האחרון הצטמצם מספר המלכודות שהציבו פקחי משרד החקלאות.

---

11. יש יצירות אומנות פשוטות הראויות להערכה.

(1) צריך לשפוט יצירות אומנות בהגינות, גם אם הן פשוטות.
(2) יצירות אומנות אינן חייבות להיות מורכבות כדי להיות טובות.
(3) יצירות פשוטות קל להעריך יותר מיצירות מורכבות.
(4) בדרך כלל ערכן של יצירות מורכבות גבוה יותר מערכן של יצירות פשוטות.

---

12. התלמידים התרגשו מאוד לקראת מסיבת הסיום שלהם.

(1) התלמידים ציפו למסיבת הסיום בהתרגשות רבה.
(2) מסיבת הסיום של התלמידים הייתה מרגשת מאוד.
(3) התלמידים הרגישו שמסיבת הסיום תהיה בקרוב.
(4) התלמידים התרגשו מאוד כשחגגו את מסיבת הסיום.

■ המשיכו לעמוד הבא

הבנת הנקרא

לפניכם שני קטעים ובסוף כל אחד מהם שאלות. קראו כל קטע בעיון וענו על השאלות שאחריו.

קטע I

(1) "בנק הזמן" הוא פרויקט חברתי חדשני הפועל בכמה שכונות ברחבי הארץ. בבנק הזמן אין לקוחות, אלא חברים. כל מי שמתגורר בשכונה יכול להירשם בתור חבר בבנק - נשים וגברים, צעירים ופנסיונרים, רווקים ובעלי משפחות. מנהל הבנק הוא אחד מתושבי השכונה. בנק הזמן אינו מטפל בכסף, ה"מטבע" המשמש בו הוא שעת עבודה של אדם. חבר בבנק הזמן יכול לקבל שעות של שירות (5) כלשהו שהוא זקוק לו, ובתמורה לתת שעות מזמנו בתחום שהוא טוב בו. תחומי הפעילות בבנק הזמן מגוונים מאוד. כך, למשל, קשישה המרותקת לביתה נעזרת בנער המביא לה תרופות מבית המרקחת, הנער מקבל אימוני כושר מחבר אחר בבנק, והקשישה מעבירה שיעורי סריגה לכמה חברים בבנק. ערכה של כל שעה שווה לערכה של כל שעה אחרת: למשל, שעה של ניקיון היא שוות ערך לשעה של שיעור פרטי או לשעה של ייעוץ משפטי.

(10) יש אנשים שנרשמים לבנק ויודעים בדיוק מה הם רוצים לתת ומה הם רוצים לקבל. אחרים יודעים מה הם מוכנים לתת אך אינם יודעים מה ירצו לקבל בתמורה, או להפך. אחד מתפקידיו של מנהל הבנק הוא לערוך שיחת היכרות עם חברים חדשים ולעזור לכל חבר למצוא תחומים שבנק הזמן יוכל לסייע לו בהם.

מידת הפעילות של כל חבר בבנק הזמן תלויה ברצונו וביכולתו. יש חברים שנותנים בקביעות שעה (15) שבועית, למשל במסגרת שיעורים פרטיים, ויש הנותנים עשר שעות בבת אחת, למשל בקורס מרוכז. לעיתים אנשים שקיבלו שעות דרך הבנק מחזירים אותן רק אחרי זמן רב. בבנק הזמן חשוב לתת, אבל חשוב לא פחות גם לקבל, כיוון שגם קבלה חיונית לפעילותו של הבנק.

הפעילות בבנק הזמן יוצרת בקהילה כלכלה שיתופית המבוססת על הון חברתי, על אמון הדדי ועל שקיפות. כלכלה כזו מפחיתה את הצורך בכסף ומקלה על בני אדם להשיג את הדרוש להם. החברים (20) בבנק שותפים לעשייה שיש לה ערך חברתי, וכך מִתחזקים הקשרים בין חברי אותה הקהילה. בעולם שבו בני אדם מִתקשרים בעיקר באמצעות האינטרנט, לבנק הזמן יש תפקיד חשוב גם ביצירת קשרים בין-אישיים שאינם וירטואליים בלבד.

השאלות

13. על פי הפסקה הראשונה, מה נכון לומר על בנק הזמן?

(1) הוא נותן לתושבי השכונה שירותים מגוונים תמורת תשלום
(2) החברים בבנק הזמן הכירו זה את זה לפני שנרשמו לבנק
(3) כדי להירשם לבנק צריך להיות חבר של מנהל הבנק
(4) אנשים מכל הגילים ומכל השכבות בחברה יכולים להצטרף לבנק הזמן

2

14. על פי הפסקה הראשונה, מה נכון לומר על ערכה של שעת שיעור פרטי?

(1) הוא קטן מערכה של שעת ניקיון
(2) הוא שווה לערכה של שעת ייעוץ משפטי
(3) הוא גדול מערכה של שעת אימון כושר
(4) הוא משתנה לפי התחום של השיעור

15. על פי הפסקה השנייה, מהו אחד מתפקידיו של המנהל בבנק הזמן?

(1) לבדוק בשיחות ההכירות מהם היתרונות והחסרונות של כל חבר חדש
(2) לברר עם כל חבר חדש אילו תחומים בבנק הזמן יכולים לעניין אותו
(3) לעזור לחברים חדשים בבנק להכיר אלו את אלו
(4) לשכנע אנשים חדשים לתרום לאחרים בבנק הזמן

16. לפי הפִּסקה השלישית, מה נכון לומר על מידת הפעילות של החברים בבנק?

(1) יש חברים שנותנים רק שעה אחת ומקבלים עשר שעות
(2) בדרך כלל החברים משתדלים להחזיר מייד שעות בתמורה לשעות שקיבלו
(3) כל חבר בבנק מחליט מה יהיה מספר השעות שייתן
(4) אין רישום מדויק של מספר השעות שכל אחד מהחברים בבנק נותן

17. מה נכון לפי הפסקה האחרונה?

(1) המטבע בבנק הזמן שימושי יותר מהמטבע בבנק רגיל
(2) בנק הזמן משפיע על ערכי החברה ועל צורת ההתקשרות בין בני אדם
(3) הכסף שצוברים בבנק הזמן עלול ליצור פערים חברתיים בין החברים בו
(4) הכלכלה המתפתחת בבנק הזמן יכולה להחליף את הכלכלה המתפתחת בבנק הרגיל

המשיכו לעמוד הבא

קטע II

(1) דובים החיים באזורים קרים נכנסים למאורותיהם בתחילת החורף, שוקעים בשינה ממושכת ומתעוררים בתחילת האביב. והדבר מסייע להם לשרוד בזמן שהאדמה מכוסה בשלג וקשה להשיג מזון. שינה זו מכונה "תרדמת חורף". תרדמת חורף אינה שינה רגילה: בשינה רגילה פעילותן של מערכות הגוף כמעט שאינה משתנה, ואילו בתרדמת חורף כל התהליכים בגוף מואטים במידה (5) ניכרת. התאים בגופם של הדובים אומנם אינם מפסיקים לפעול, אך קצב פעילותם נעשה איטי. גם קצב פעימות הלב של הדובים מואט, וחום גופם יורד.

תרדמת חורף אינה ייחודית לדובים. גם עטלפים, קיפודים ובעלי חיים אחרים שוקעים בתרדמת בחורף - כמה מהם לימים אחדים, וכמה מהם לחודשים ארוכים. אצל כמה מינים של בעלי חיים התרדמה עמוקה יותר מתרדמת הדובים: הפעילות בתאי גופם מואטת עד שהיא כמעט נפסקת (10) לחלוטין, וחום גופם יורד כמעט עד לאפס מעלות. יש אף סנאים שטמפרטורת הגוף שלהם יורדת לשלוש מעלות מתחת לאפס. מסיבה זו בעלי החיים האלה מתעוררים מתרדמת החורף שלהם לאט יותר מן הדובים.

כיצד בעלי חיים בתרדמת חורף מתקיימים זמן רב כל כך בלי לאכול? יש בעלי חיים האוכלים כמויות גדולות של מזון מבעוד מועד, ומזון זה הופך לשומן המצטבר בגופם ומקיים אותם במשך (15) התרדמה. יש גם בעלי חיים שדווקא אוכלים מעט במהלך תרדמת החורף: לפני שהם שוקעים בתרדמה הם אוגרים מזון, ובמהלך התרדמה הם מתעוררים מדי פעם בפעם, אוכלים ממנו ושבים לתרדמתם. בעלי החיים יודעים מתי להתחיל להתכונן לתרדמת החורף על פי שני סימנים: ירידת הטמפרטורה בסביבתם והתמעטות שעות האור.

רוב בעלי החיים השוקעים בתרדמת חורף חיים באזורים קרים מאוד, אך כמה מהם חיים באזורים (20) חמים. אחד מבעלי החיים האלה הוא מין של לָמוּר החי במדגסקר. עונת החורף במדגסקר חמימה, ובכל זאת הלמור מבלה אותה בתרדמה. הסיבה לכך היא שבמדגסקר הגשמים יורדים בעיקר בקיץ, ואילו החורף בה יבש. תזונתו של הלמור מבוססת על פרחים, על פירות ועל חרקים הניזונים מפירות, וכל אלו נדירים בעונת היובש. אם כן, נראה שמחסור במזון הוא הגורם המשותף לתרדמה באקלים קר ולתרדמה באקלים חם.

השאלות

18. על פי הפסקה הראשונה, מה נכון בנוגע לתרדמת החורף של הדובים?

(1) היא עלולה לפגוע פגיעה מסוכנת בפעילות הלב של הדובים
(2) היא עוזרת לדובים לשרוד בחורף
(3) דובים שוקעים בה בכל פעם שקשה להם להשיג מזון
(4) היא גורמת לכמה מתאי גופם של הדובים להפסיק לפעול

2

19. למה הכוונה במשפט "תרדמת חורף אינה ייחודית לדובים" (שורה 7)?

(1) דובים ישנים גם שינה רגילה, ולא רק תרדמת חורף
(2) תרדמת החורף של הדובים אינה הארוכה ביותר
(3) דובים שוקעים בתרדמה לא רק בחורף
(4) לא רק דובים שוקעים בתרדמת חורף

20. סנאים מוזכרים בשורה 10 כדוגמה ל -

(1) בעלי חיים שבזמן תרדמת החורף שלהם חום גופם נמוך במיוחד
(2) בעלי חיים שמתעוררים מתרדמת החורף שלהם לאט
(3) בעלי חיים שפעילות גופם מואטת בזמן תרדמת החורף שלהם
(4) בעלי חיים החיים באזורים קרים במיוחד

21. מה נכון לומר על כל בעלי החיים המוזכרים בפסקה השלישית?

(1) הם מתכוננים לתרדמת החורף מראש
(2) הם אוכלים כמויות גדולות מאוד של מזון בתקופה שבה קל להשיג אותו
(3) בזמן תרדמת החורף הם משתמשים בשומן שהצטבר בגופם
(4) במהלך תרדמת החורף הם מתעוררים מדי פעם בפעם

22. על פי הפסקה האחרונה, מדוע הלמור שוקע בתרדמת חורף?

(1) כדי להתגונן מפני הגשמים
(2) מכיוון שסוגי המזון שהוא אוכל נדירים בחורף
(3) כדי להתגונן מפני החום
(4) מכיוון שבחורף הוא עלול להתייבש

אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

דף ריק

פרק 3

בפרק זה 22 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק שלושה סוגי שאלות: השלמת משפטים, ניסוח מחדש והבנת הנקרא.

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן **הטוב ביותר**, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

1. התלמידים לא היו מוכנים לוותר _____ זכותם להשתתף בטקס.

(1) על
(2) מ-
(3) אל
(4) את

2. _____ מוצאו המיוחס, הנסיך הוא אדם פשוט וצנוע.

(1) לרגל
(2) למרות
(3) בשל
(4) עם

3. מעגל הוא _____ המסמלת שלמות.

(1) כיפה
(2) דרך
(3) שכבה
(4) צורה

4. אף על פי שלא נפגשו קודם, מצאנו _____ זה עם זה.

(1) אוזן קשבת
(2) שפה משותפת
(3) יד חזקה
(4) שכל ישר

המשיכו לעמוד הבא

5. כדאי לך _____ במים רבים בצאתך למדבר.

(1) להתפשר
(2) להתקרר
(3) להצטייד
(4) להתאמץ

---

6. אני מקווה כי תצביעי _____ ההצעה.

(1) מול
(2) נגד
(3) לעומת
(4) את

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מתוך ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא **הדומה ביותר** למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

7. **הם צריכים להכיר לו תודה על שאירח אותם בביתו.**

(1) הם מכירים אותו מאז אמר להם תודה.
(2) הם צריכים להודות לו על האירוח בביתו.
(3) הם רוצים שיאמרו לו תודה על האירוח.
(4) הם התארחו בביתו, אך הם אינם מכירים אותו.

---

8. **עקב השביתה לא תתאפשר קבלת קהל בסניפי הדואר בעיר.**

(1) סניפי הדואר בעיר לא יקבלו קהל עקב חשש לשביתה.
(2) בעקבות השביתה התכנס קהל רב בסניפי הדואר בעיר.
(3) בשל השביתה, סניפי הדואר בעיר לא יקבלו קהל.
(4) עקב השביתה, רק כמה מסניפי הדואר בעיר יקבלו קהל.

---

9. **אין לאיש מושג לאן הוא נעלם.**

(1) אף אחד לא יודע היכן הוא.
(2) האיש שהיה קשה להשיג אותו נעלם.
(3) אין הרבה אנשים שיודעים לאן הוא נעלם.
(4) קשה להשיג את האיש שנעלם.

---

10. בשל הממצאים הקשים החל המשרד להגנת הסביבה להכין תכנית שיקום לאזור.

(1) צריך לשקם את האזור מכיוון שלמשרד להגנת הסביבה לא קל לקבל ממצאים לגביו.
(2) שיקום האזור יחל לאחר שיתקבלו הממצאים מהמשרד להגנת הסביבה.
(3) למשרד להגנת הסביבה היו תכניות לשקם את האזור עוד לפני שהתקבלו הממצאים הקשים.
(4) המשרד להגנת הסביבה מכין תכנית שמטרתה לשקם את האזור מכיוון שמצב האזור קשה.

11. מראה השמש השוקעת מרהיב עין.

(1) מסוכן להסתכל בשקיעת השמש.
(2) שקיעת השמש היא מחזה יפהפה.
(3) יש להתבונן היטב כדי לראות את שקיעת השמש.
(4) רבים נוהגים להביט בשקיעת השמש.

12. הדברים שאמר הוצאו מהקשרם.

(1) נמצא קשר בין הדברים שאמר.
(2) הדברים שאמר נודעו לכולם.
(3) הזכירו את דבריו בהקשר שלא התכוון אליו.
(4) דבריו הועלו על הכתב והוצאו לאור.

המשיכו לעמוד הבא

הבנת הנקרא

לפניכם שני קטעים ובסוף כל אחד מהם שאלות. קראו כל קטע בעיון וענו על השאלות שאחריו.

קטע I

(1) לאורך ההיסטוריה ניסו רבים לגלות את היבשת האבודה "אַטְלַנְטיס", יבשת המופיעה בתיאורים ספרותיים קדומים, ואיש אינו יודע בוודאות אם הייתה קיימת אי פעם. תיאורים אלו, שלפיהם אטלנטיס הייתה אי גדול מאוד שלא שרד ממנו דבר, הציתו לאורך השנים את דמיונם של ארכֵיאולוגים, גֵאולוגים והיסטוריונים רבים, והם ניסו לחפש את שרידיה.

(5) כמה סופרים קדומים הזכירו בכתביהם את האי אטלנטיס ובהם סולון, שהיה מדינאי ומשורר אתונאי, והפילוסוף אָפלָטון - שניהם חיו לפני יותר מאלפיים שנים. לדבריהם, אטלנטיס, שהייתה קיימת אלפי שנים קודם זמנם, הייתה מקום נפלא ומיוחד, אולם יום אחד - בגלל זעם האלים שהחריב אותה ברעידת אדמה קשה - שקעה היבשת במימי האוקיאנוס האטלנטי ואבדה לעד.

בסיפורו "טימָאוס" תיאר אפלטון את אטלנטיס: אטלנטיס הייתה מורכבת מכמה איים, אי בתוך
(10) אי: במרכז אי עגול, סביבו טבעת מים, וסביבה טבעת יבשה ועוד טבעת מים, וכך הלאה. את האי המרכזי הקיפו תשע טבעות יבשה ותשע טבעות מים סך הכול. גשרים גדולים נמתחו בין אי לאי ותעלות מים חצו את האיים וקישרו את טבעות המים זו לזו כדי לאפשר לאוניותיה של אטלנטיס להתקרב אל האי המרכזי ולעגון בנמל שלו.

לפי המיתולוגיה היוונית, אטלנטיס ניתנה במתנה לנפטון, אל הים. הוא חי בה עם קְלֵייטוֹ אהובתו,
(15) ונולדו להם עשרה בנים. לפי סיפורו של אפלטון, בנו הבכור של נפטון, אַטְלָס, היה מלך האי המרכזי, וכל אחד מתשעת הבנים האחרים מלך על טבעת אי אחת. אטלנטיס פרחה ושגשגה שנים ארוכות. אפלטון תיאר בפירוט את המזרקות, המרחצאות והמקדשים המפוארים שהיו בה, אך לא כתב מה עלה בגורלה. ייתכן שלא הספיק לסיים את הסיפור, ואולי סופו לא השתמר.

יש חוקרים הסבורים שאטלנטיס לא הייתה ולא נבראה מעולם, ותיאוריו של אפלטון הם רק משל.
(20) אבל יש שמועה שבקרקעית האוקיאנוס האטלנטי התגלתה מעין מנהרה, והיא מובילה לשרידיה של אטלנטיס האבודה. החוקרים שגילו את המנהרה, כך מספרים, שומרים לעת עתה על סודם ואינם מגלים לאיש את מקומה המדויק. בינתיים, נראה שלא נוכל לדעת אם האי הנפלא אטלנטיס היה מציאות או אגדה.

השאלות

13. לפי הפסקה הראשונה, ארכיאולוגים, גאולוגים והיסטוריונים -

(1) כתבו תאורים ספרותיים של היבשת אטלנטיס
(2) ניסו לגלות את שרידיה של היבשת אטלנטיס
(3) היו הראשונים שדמיינו כיצד נראית היבשת אטלנטיס
(4) יודעים בוודאות שהיבשת אטלנטיס הייתה קיימת לפני שנים

14. לפי תיאורו של אפלטון (שורות 9-13), לשם מה נחפרו תעלות מים?

(1) כדי להגן על האי המרכזי
(2) כדי שישמשו מעגן לאוניות
(3) כדי לאפשר לאוניות מעבר לאי המרכזי
(4) כדי לחלק את האי המרכזי לשניים

---

15. על פי הפסקה הרביעית, אפלטון מתאר בהרחבה את -

(1) הפאר הרב של אטלנטיס
(2) סופה המר של אטלנטיס
(3) סיפור אהבתם של נפטון וקלייטו
(4) המבנה של יבשת אטלנטיס

---

16. בשורה 21 כתוב: "שומרים לעת עתה על סודם". מהו הסוד?

(1) הידיעה שאטלנטיס לא הייתה ולא נבראה
(2) מה באמת שרד מן היבשת אטלנטיס
(3) מקומה של המנהרה המובילה לשרידיה של אטלנטיס
(4) מי החוקרים שגילו את המנהרה המובילה לשרידיה של אטלנטיס

---

17. איזה מהאמירות הבאות עולה מן הפִסקה הראשונה וגם מן הפסקה האחרונה של הקטע?

(1) דמיונם של החוקרים עזר למצוא את הדרך לשרידיה של אטלנטיס
(2) לפי הסיפורים, אטלנטיס הייתה אי גדול ומפואר
(3) חוקרים מעטים בלבד גילו ממצאים שיכולים להעיד על קיומה של אטלנטיס
(4) כיום אין יודעים אם הייתה אטנלטיס קיימת באמת

המשיכו לעמוד הבא

קטע II

ייתכן שתל-אביב תהיה העיר הראשונה בעולם שתפעל בה מערכת רכבות אווירית עתידנית. מדובר בשיטת תחבורה עירונית ראשונה בסוגה, והחברה המתכננת אותה היא החברה האמריקנית "סקייטרן". החברה בונה את קרוניות הרכבת בשיתוף עם נאס"א, סוכנות החלל האמריקנית.

קרוניות הרכבת יהיו קטנות, עשויות מאלומיניום, ובכל אחת מהן מקום לשני נוסעים. הן ינועו על מסילה שתמוקם בגובה של שבעה מטרים מעל הקרקע, ותיתמך בעמודים, שישמשו גם נקודות הטענה. התאוצה הראשונית של הקרוניות תינתן להן בכוח חשמלי, ולאחר מכן הקרוניות עצמן ייצרו גל מגנטי וינועו באמצעותו ללא צורך במקור אנרגיה נוסף. מהירותן של הקרוניות עשויה להגיע עד 250 קמ"ש. התחנות ימוקמו על גגות בניינים, וקרונית שתעצור בתחנה לא תעכב את הקרוניות ש"יטוסו" אחריה. בינתיים התכנית נשמעת דמיונית ורחוקה, אולם מנכ"ל "סקייטרן", ג'רי סֶנדֶרס, משוכנע שהדבר יקרה. לדבריו, הוא זוכה לשיתוף פעולה ממשרדי הממשלה בישראל, והם מבטיחים לצמצם את הקשיים הבירוקרטיים. "מדובר במערכת זולה, מהירה ואקולוגית, ובנוחות של נסיעה במכונית פרטית במהירות גבוהה פי כמה", אומר סנדרס. השימוש בשיטה זו אמור להיות זול מן השימוש ברכבת תחתית, ולמעשה, מכל שיטת תחבורה ציבורית אחרת.

סנדרס הסביר שההחלטה לבחור דווקא בתל-אביב כעיר הראשונה לביצוע הפרויקט התקבלה משום שתל-אביב היא אחת הערים המובילות בעולם מבחינת חדשנות, ונראה למתכננים שיהיה קל לקדם בה את התכנית. בתחילה תיבנה תשתית לרכבת החדשה בקטע דרך צר, התשתית תיבחן, ואז יתקדמו האלה. ימים יגידו אם הרכבת העתידנית תהיה למציאות.

השאלות

18. לפי הפסקה הראשונה, מה החידוש במערכת הרכבות המתוכננת בתל-אביב?

(1) היא תפעל רק בתל-אביב
(2) היא תהיה מערכת רכבות אווירית
(3) היא תופעל בידי חברה ישראלית וחברה אמריקנית
(4) הקרוניות שלה יהיו דומות לחלליות

19. מה **אינו** נכון לפי הפסקה השנייה?

(1) ג'רי סנדרס מאמין שהתכנית תצא אל הפועל
(2) משרדי הממשלה בישראל מערימים קשיים בירוקרטיים בדרך למימוש התוכנית
(3) המערכת החדשה תהיה זולה מכל מערכת תחבורה ציבורית אחרת
(4) הנסיעה ברכבת האווירית תהיה מהירה מן הנסיעה במכונית פרטית

20. בשורה 12 כתוב: "השימוש בשיטה זו". לאיזו שיטה הכוונה?

(1) לשיטת תחבורה של מערכת רכבות אווירית
(2) לשיטה של נסיעה נוחה במכונית פרטית
(3) לשיטת נסיעה במהירות גבוהה
(4) לשיטת תחבורה של רכבת תחתית

21. לפי הפְּסקה האחרונה, מדוע נבחרה דווקא העיר תל-אביב לביצוע הפרויקט?

(1) משום שקל לבנות בה את הרכבת בקטע דרך קצר
(2) משום שהיא נחשבת לעיר חדשנית
(3) משום שרק בה תהפוך התכנית למציאות
(4) משום שאפשר להפעיל בה את התכנית בשלבים, ולהתקדם בהדרגה

22. בשורה האחרונה כתוב: "ימים יגידו אם הרכבת העתידנית תהיה למציאות". כלומר -

(1) יהיה אפשר לממש את התכנית בזמן קצר
(2) יידרש ימים רבים כדי לאשר את התוכנית
(3) עדיין אי אפשר לדעת אם התכנית תצא אל הפועל
(4) קשה להחליט אם תל-אביב היא העיר המתאימה לביצוע התכנית

אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

דף ריק

פרק 4

בפרק זה נתון נושא לחבור. עליכם לכתוב **12-15** שורות על נושא זה.

שים לב שהחיבור יתאים לנושא, והשתדלו לכתוב באופן מסודר ובלשון נכונה.

יש לכתוב את החיבור בעיפרון בלבד, על צידו השני של דף התשובות.

אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו בצדו השני של עמוד זה (הטיוטה לא תיבדק).

הזמן המוקצב לכתיבה הוא **15** דקות.

אנא העתיקו את נושא החיבור.

נושא החיבור:

לדעתכם, האם שני ההורים צריכים להיות אחראים לגידול הילדים במידה שווה? הסבירו.